

پادشاهی قیامت هم جنبه مادی دارد و هم جنبه معنوی، چرا که معاد نیز هم روحانی و هم جسمانی است.

آنچه در قرآن مجید و روایات اسلامی درباره باغهای بهشتی که نهرها از زیر درختانش جاری هستند «جنات تجری من تحتها الانهار» (1) باغهایی که میوه‌های آن و سایه‌هایش جاودانی است «اکلها دائم و ظلها» (2) و برای افراد با ایمان همسران خوب بهشتی وجود دارد «و ازواج مطهره» (3) و مانند آن آمده است، و همچنین آنچه درباره آتش سوزان دوزخ و مجازاتهای دردناک آن دیده می‌شود، همه ناظر به جنبه‌های مادی پاداش و کیفر آن جهان است. ولی از آن مهمتر، پادشاهی معنوی، انوار معرفت الهی و قرب روحانی پروردگار و جلوه‌های جمال و جلال اوست، همان لذاتی است که با هیچ زبان و بیانی، قابل توصیف نیست.

در بعضی آیات قرآن بعد از بیان بخشی از نعمتهای مادی بهشت (باغهای پر طراوت و مسکنهای پاکیزه) می‌افزاید: «و رضوان من الله اکبر، و رضا و خشنودی خدا از همه اینها برتر است!» و بعد می‌افزاید: «ذلك هو الفوز العظيم، پیروزی بزرگ همین است!» (4) آری لذتی بالاتر از این نیست که انسان درک کند از سوی معبود و محبوب بزرگش پذیرفته شده و مشمول رضا و خشنودی و پذیرش او قرار گرفته است!

در حدیثی از امام علی بن الحسین (ع) می‌خوانیم: «يقول (الله) تبارك و تعالی رضای عنکم و محبتی لکم خیر و اعظم مما انتم فیه... خداوند متعال به آنها می‌گوید: خشنودی من از شما و محبت نسبت به شما بهتر و برتر است از نعمتهایی که شما در آن هستید!... آنها همگی این سخن را می‌شنوند و تصدیق می‌کنند!» (5) راستی چه لذتی از این بالاتر که انسان مخاطب به این خطاب شود:

«يا ايها النفس المطمئنة ارجعي الی ربك راضية مرضية فادخلي فی عبادی و ادخلي جنتی

تو ای روح آرام یافته! به سوی پروردگارت باز گرد، در حالی که هم تو از او خشنودی و هم او از تو خشنود، و در سلك بندگانم در آی و در بهشتم وارد شو!» (6) پی‌نوشتها:

1- سوره توبه، آیه 89.

2- سوره رعد، آیه 35.

3- سوره آل عمران، آیه 15.

4- سوره توبه، آیه 72.

5- تفسیر عیاشی، ذیل آیه 72 سوره توبه، مطابق نقل المیزان، جلد 9.

6- سوره فجر، آیات 27 تا 30.

آیه الله مکارم شیرازی